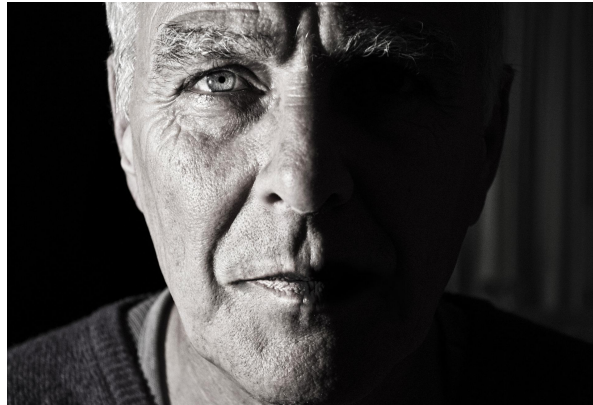

Aikuissosiaalityö

Autamme vaikeissa elämäntilanteissa

Miksi uusi brändi aikuissosiaalityöhön?

Mihin uutta brändiä tarvitaan?

- Sosiaalityöhön liittyy asiakkailla ja yhteistyötahoilla vääränlaisia mielikuvia (häpeä, raha-automaatti)
- Perustehtävää on kirkastettava muuttuneessa tilanteessa (KELA, SOTE)
- Työtapoja on uudistettava ja brändin pitäisi ohjata oikeaan suuntaan (kohtaavampaa, ennakoivampaa, elastisempaa, verkostoimaisempaa)

Millainen brändin pitäisi olla?

- Ihmisläheinen, ymmärrettävä, innostava
- Yhteistyöhön kutsuva
- Uskottava

Millä tavalla uusi brändi työstettiin?

Hyödynsimme monipuolisesti erilaisia kokemuksia ja näkemyksiä

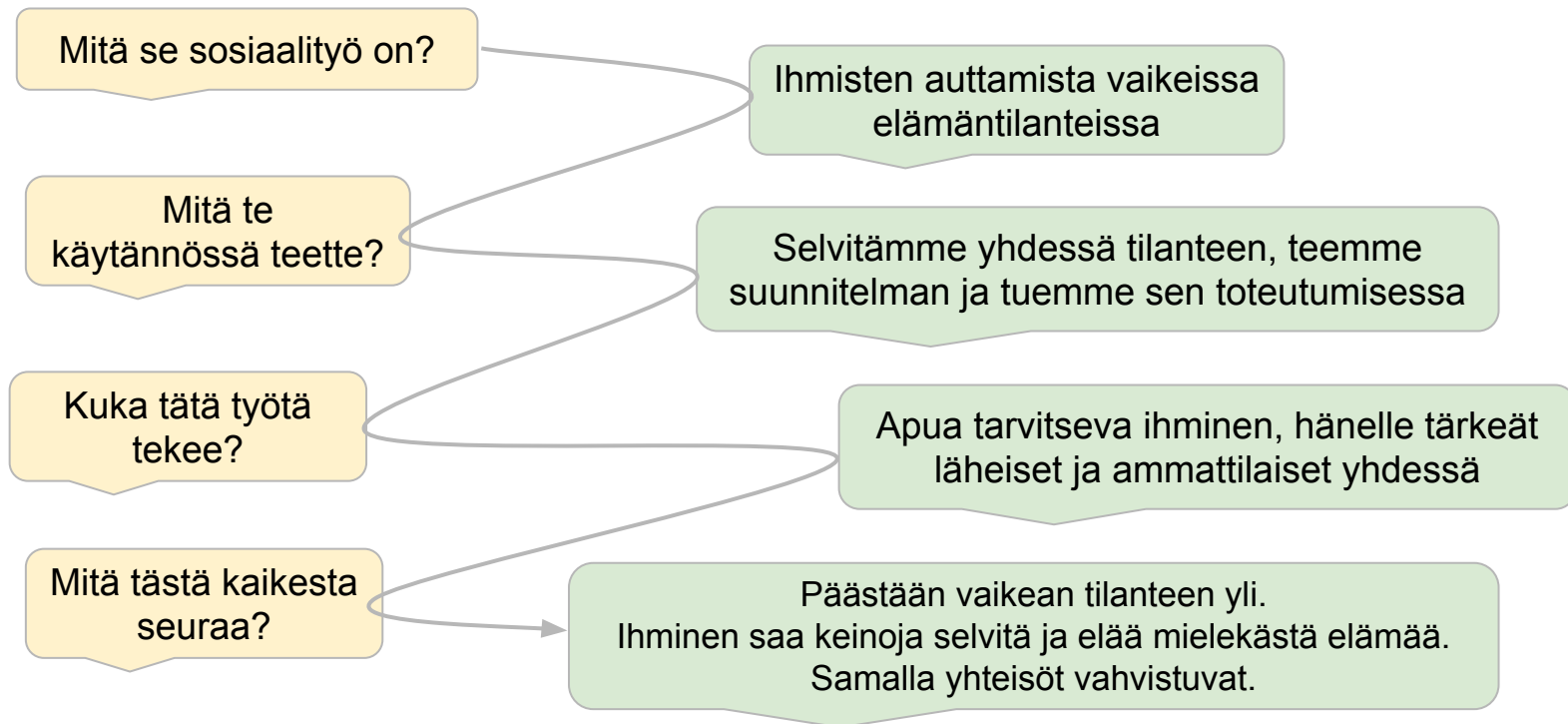
- Työpajoihin osallistui kokemusasiantuntijoita, sosiaalityöntekijöitä ja -ohjaajia sekä sosiaalityön päälliköitä Helsingistä, Espoosta ja Vantaalta (3 työpajaa, 13 henkilöä/paja)
- Työpajoja ennen haastateltiin sosiaalityöntekijä, -ohjaaja ja kokemusasiantuntija
- Työtä ohjasivat sosiaalityön päälliköt Helsingistä, Espoosta, Vantaalta ja Kauniaisista
- Työskentelyssä keskityttiin vaikuttavuuteen ja sosiaalihuoltolain toteutumiseen

Kiteytys työstettiin yhteisten keskustelujen pohjalta, ulkopuolisen kouluttajan toimesta

- Tavoitteena on varmistaa aikuissosiaalityön ytimen kirkastus ja ymmärrettävyys asiakkaille ja yhteistyötahoille
- Kouluttajilla Kai Alhanen (Aretai) ja Pekka Lavila (Soihtupuiston Isät) on laaja kokemus aikuissosiaalityön ohjauksesta ja vaikuttavien työtapojen rakentamisesta

Mitä aikuissosiaalityö on?

Esimerkki käytäväkeskustelusta: lääkäri ja sosiaalityöntekijä

Mitä aikuissosiaalityö on?

Esimerkki sosiaalityön vaiheista

TERVETULOA

“Olet tullut oikeaan paikkaan”

- Pyritään menemään sinne, missä asiakkaat ovat
- Käytössä myös kotoiset sosiaalityön tilat
- Jokaisen asia otetaan vakavasti

KUUNTELU

“Sinun asiasi on tärkeä”

- Kuunnellaan ilman kiirettä
- Varmistetaan akuutin avun saaminen
- Autetaan aluksi nimenomaan siinä, mihin asiakas pyytää apua

KESKUSTELU

“Selvitetään tätä yhdessä”

- Selvitetään asiakkaan elämäntilanteen kokonaisuus
- Etsitään ratkaisuja yhdessä
- Tehdään suunnitelma

AUTTAMINEN

“Vahvistetaan hyvää elämässäsi”

- Asiakas määrää etenemisen tahdin
- Nostetaan esiin arjen voimavarat ja onnistumiset
- Sovitetaan palvelut yhteen asiakkaan elämässä

ELÄMÄNMUUTOS

“Muille mahdollisuus auttaa”

- Otetaan asiakkaalle tärkeät henkilöt mukaan
- Yksi keskeinen vastuutyöntekijä - muiden ammattilaisten osaamisen hyödyntäminen
- Toimitaan kun aika on kypsä, seurataan suunnitelman toteutumista ja muokataan sitä tarpeen mukaan

Mitä aikuissosiaalityö on?

Esimerkki sosiaalityöntekijän päivästä

AAMUISEN kahvimukinsa äärellä sosiaalityöntekijä Kalle käy läpi sähköpostinsa ja vastaa niistä kiireellisimpiin. Yhdeksältä alkaa tiimipalaveri, jossa Kalle esittelee asiakkaansa Aminin tilanteen. Amin on 32-vuotias irakilaismies, joka on tällä hetkellä asunnoton ja kärsii sotatraumojen aiheuttamista ahdistustiloista. Tiimissä sovitaan, että Aminille järjestetään tilapäismajoitus. Lisäksi Kalle saa kollegaltaan Jaanalta vinkin käydä Aminin kanssa yhdessä lääkärin vastaanotolla, jotta voidaan tukea häntä puhumaan ahdistuksestaan vieraalle ihmiselle.

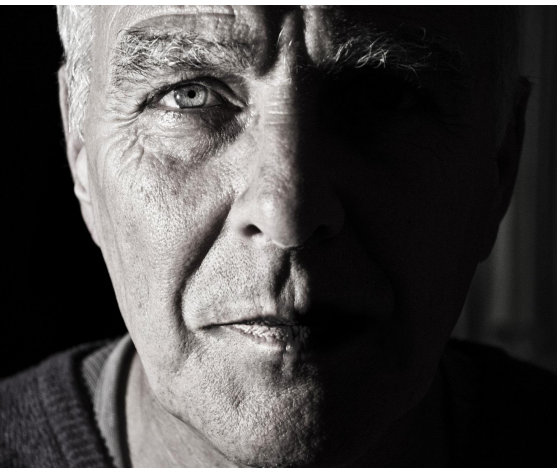
AAMUPÄIVÄN LOPULLA Kalle tapaamistolla 58-vuotiaan Jonnan, joka on aloittanut päihdekuntoutuksen ja tarvitsee apua päihteettömän elämän käynnistämisessä sekä raha-asioidensa kuntoon laittamisessa. Tapaamisessa keskitytään kartoittamaan Jonnan läheisverkostoa, raha-asioiden käsittely siirretään seuraavaan tapaamiseen viikon päästä. Puolilta päivän Kalle pitää ruokatauon, jonka jälkeen hän vastaa tulleisiin soittopyyntöihin.

ILTAPÄIVÄN ALUSSA on verkostotapaaminen psykiatrian poliklinikalla. Siellä suunnitellaan 44-vuotiaan Olavin kuntoutumista pitkäaikaisesta masennuksesta. Paikalla on Kallen ja Olavin lisäksi Olavin vaimo Liisa, entinen työtoveri Pekka sekä psykiatrinen sairaanhoitaja Kirsti. Tapaamisessa tehdään suunnitelma, joka tähtää Olavin kuntoutumiseen ja osa-aikaiseen palaamiseen työelämään. Suunnitelma sisältää tiiviit tapaamiset Kirstin kanssa, päivittäiset kävelyretket Liisan kanssa sekä viikoittaiset sulkapallopelit, joihin Pekka hakee Olavin tämän kotoa. Kalle puolestaan lupaa auttaa Olavia etsimään sopivan paikan kuntouttavassa työtoiminnassa. Lopuksi sovitaan samalla porukalla seuraava tapaaminen kuukauden päähän.

TYÖPÄIVÄN PÄÄTTEEKSI Kalle käy tapaamassa 61-vuotiasta Heikkiä. Heikki on sairaseläkkeellä ja sinnittelee pienillä tuloilla. Kalle ja Heikki käyvät kävelyllä ja keskustelevat Heikin kiinnostuksesta osallistua sosiaalitoimiston järjestämään elämäntaito-ryhmään.

Apu vaikeassa elämäntilanteessa

Tarmon velkaantuminen: “Apua akuuttiin tilanteeseen...”

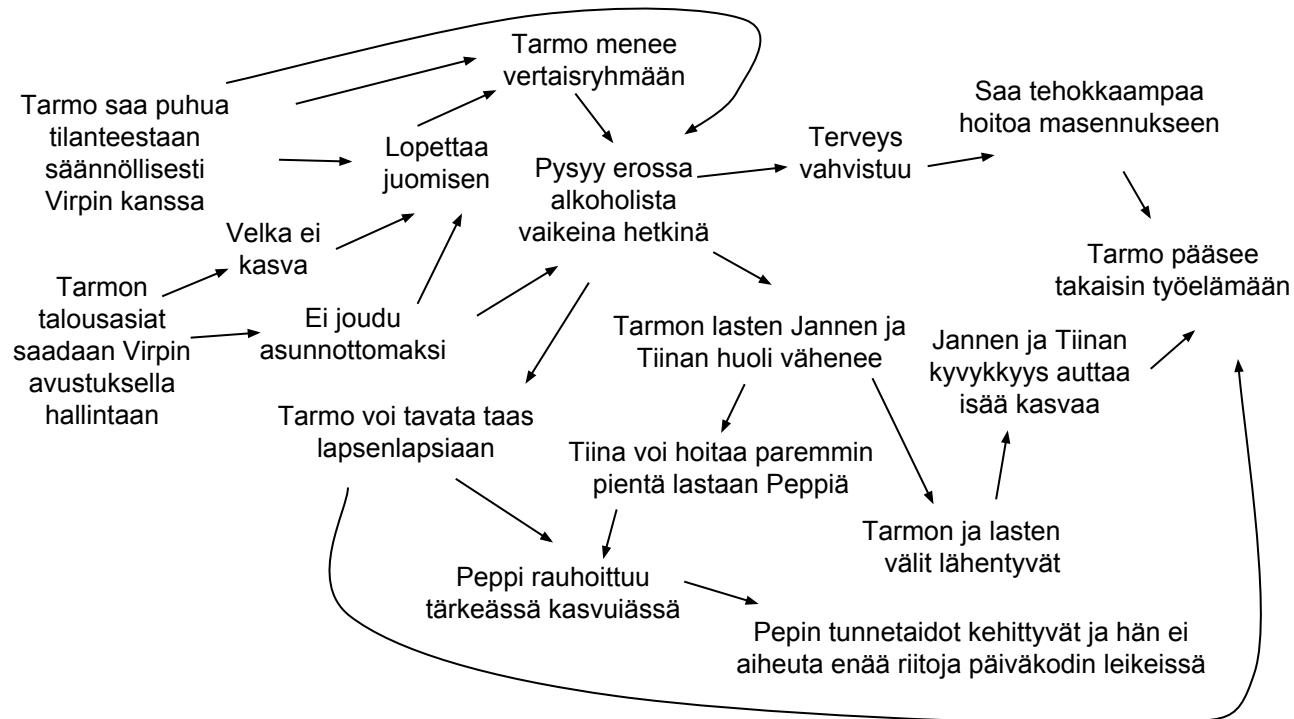
Tarmo 53v ottaa yhteyttä sosiaalitoimeen. Hän on kolme vuotta sitten eronnut vaimostaan ja jäänyt asumaan yksin heidän yhteiseen omakotitaloonsa. Liitosta on kaksi aikuista lasta Janne ja Tiina, jolla on 3-vuotias tytär Peppi. Eron jälkeen Tarmo masentui ja alkoi juomaan runsaasti. Puoli vuotta sitten juomisesta johtuneet poissaolot johtivat Tarmon erottamiseen työpaikastaan.

Ensimmäisissä tapaamisissa sosiaalityöntekijä Virpille selviää Tarmon suuri häpeä ja vastahakoisuus puhua vaikeuksistaan edes läheisilleen. Virpi lupaa auttaa Tarmoa. He sopivat jatkotapaamiset, joissa paneudutaan Tarmon tilanteen selvittämiseen ja hänen hyvinvointinsa lisäämiseen.

Virpi auttaa neuvottelemaan pankin kanssa asuntolainaan lyhennysvapaan ja maksamaan luottokorttivelat sosiaalisen luoton avulla. Tarmo uskoo voivansa lopettaa juomisen omin voimin. Hän sopii, että Virpi on yhteydessä puhelimitse viikoittain ja kyselee kuulumiset. Parin kuukauden jälkeen Tarmo lopettaa juomisen ja rohkaistuu osallistumaan sosiaalitoimiston järjestämään vertaisryhmään. Siellä hän alkaa harkita, että menisi tapaamaan lääkäriä masennuksensa tiimoilta.

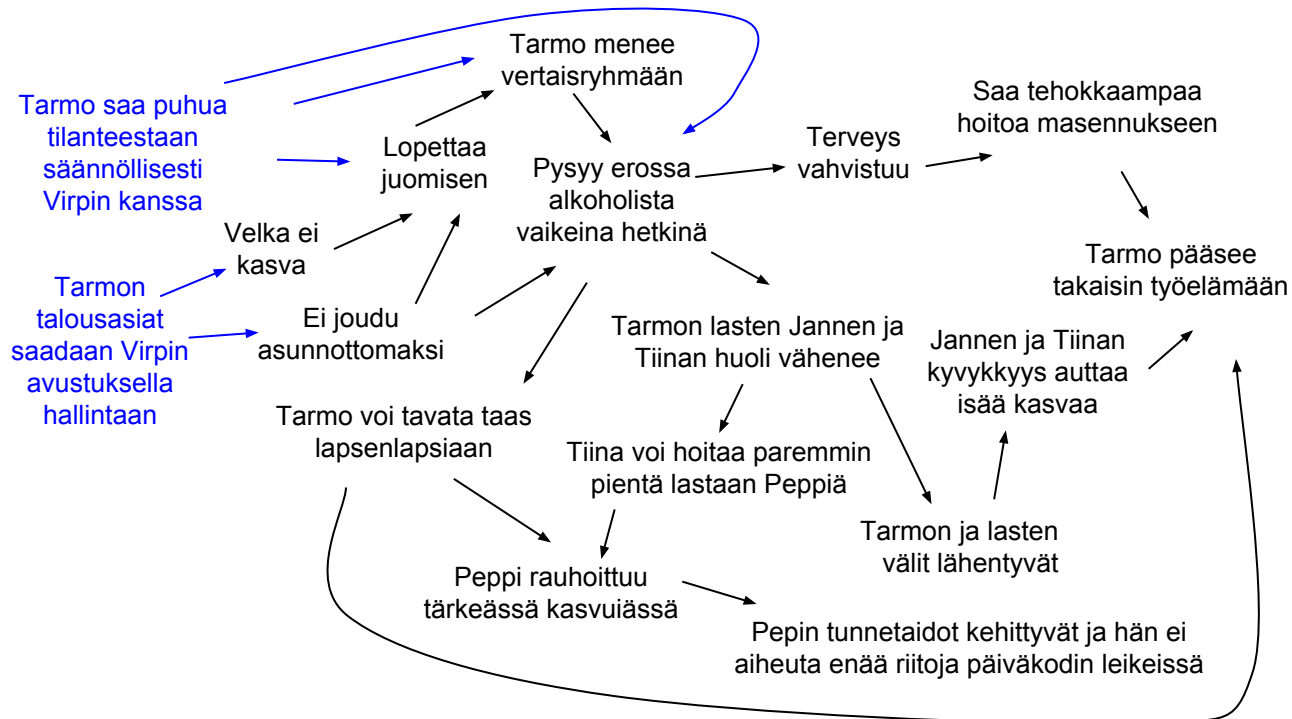
Apu vaikeassa elämäntilanteessa

Tarmon velkaantuminen: "...vaikeuksien kautta takaisin elämään"

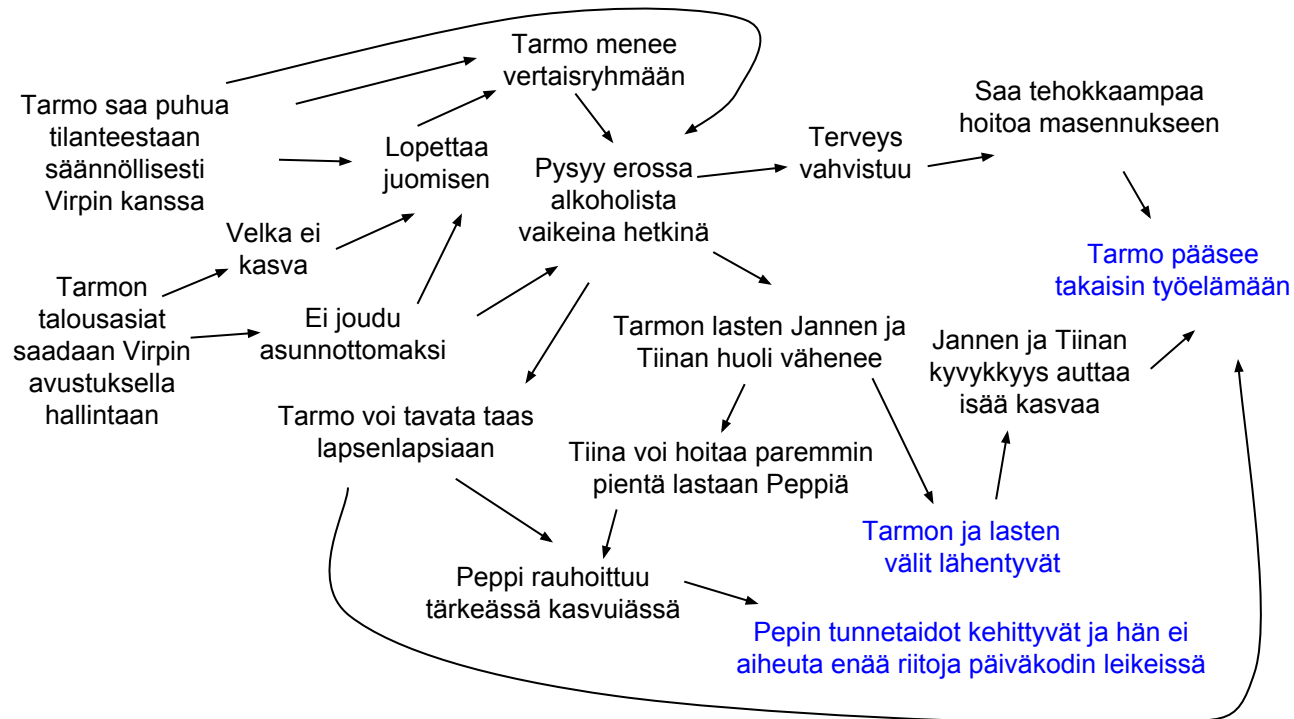
Apu vaikeassa elämäntilanteessa

Tarmon velkaantuminen: sosiaalityön rooli auttamisessa?

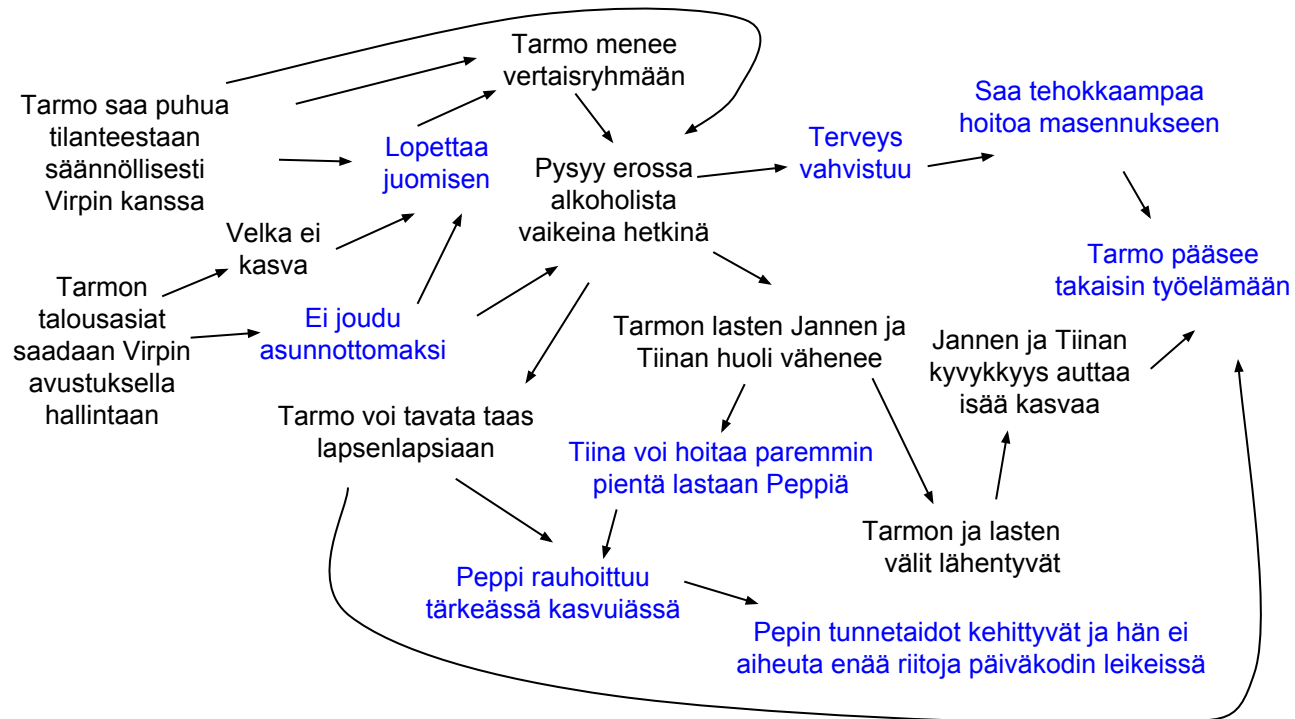
Apu vaikeassa elämäntilanteessa

Tarmon velkaantuminen: **kenen kaikkien elämä muuttui?**

Apu vaikeassa elämäntilanteessa

Tarmon velkaantuminen: missä yhteiskunta myös säästää rahaa?

Apu vaikeassa elämäntilanteessa

Kaarinan vaikeudet

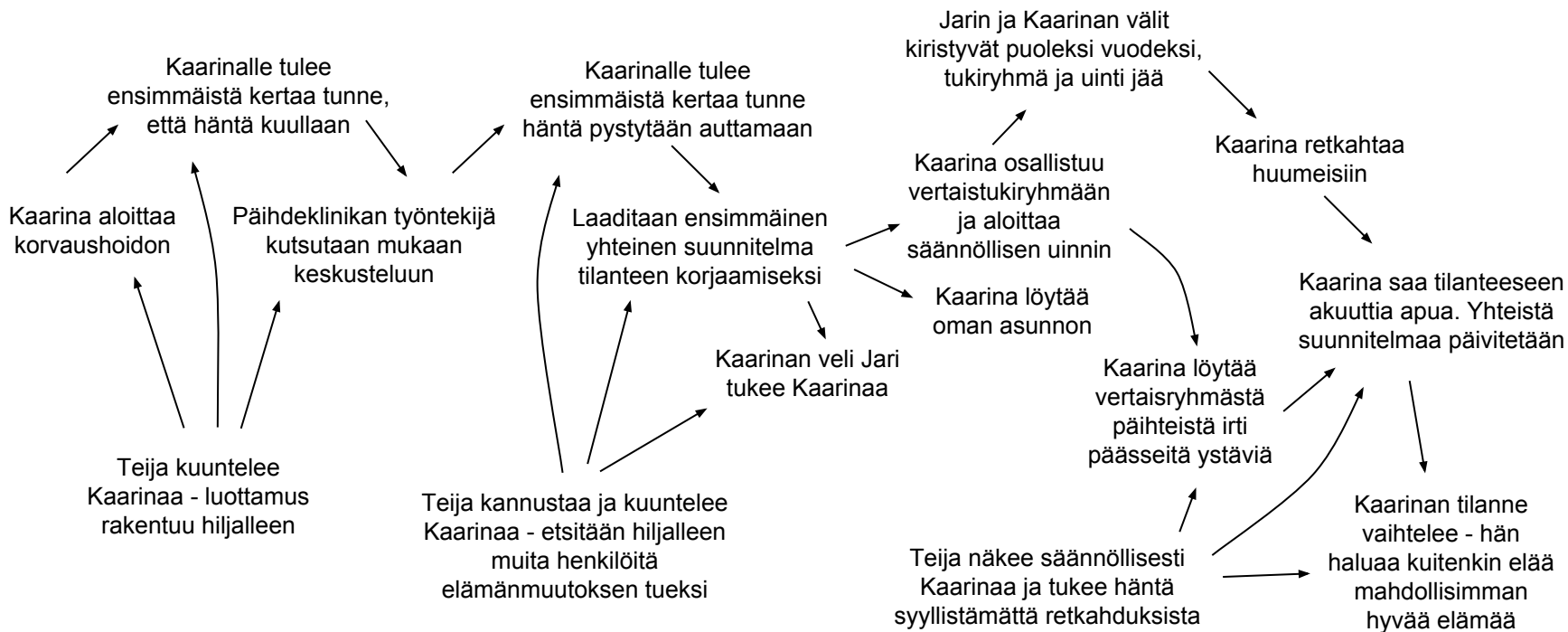
Käytettyään seitsemän vuotta heroïinia Kaarina lopulta suostui aloittamaan korvaushoidon. Hän on 34-vuotias ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa. Päihteiden käyttö on vienyt hänen fyysisesti ja psyykkisesti huonoon kuntoon. Kaarinalla ei ole omaa asuntoa vaan hän asuu vankilassa olevan entisen miesystävänsä asunnossa. Huumeista irti pysyminen tuntuu vaikealta, ja Kaarina ottaa yhteyttä sosiaalitoimistoon.

Kaarinan sosiaalityöntekijä Teija auttaa selvittämään, miten voidaan vahvistaa Kaarinan sitoutumista korvaushoitoon. Suunnitelma tehdään yhdessä korvaushoitoa antavan päihdepoliklinikan työntekijän kanssa. Yhteiseen suunnitelmaan kuuluu uuden asunnon etsiminen, vertaistukiryhmän aloittaminen, uintiharrastuksen tukeminen sekä yhteydenotto Kaarinan veljeen Jariin, joka ei ole nähnyt siskoaan vuosikausiin. Jari lupautuikin tapaamaan siskoansa yhtenä viikonloppuna kuukaudessa.

Sosiaalityöntekijä Teija kulkee Kaarinan rinnalla monen vuoden ajan. Kaarina retkahtaa lukuisia kertoja, mutta tilanteeseen päästään puuttumaan ajoissa. Korvaushoitoa jatketaan aina heti kun se on mahdollista. Kaarina löytää oman asunnon ja saa vertaisryhmästä muutaman päihteistä kokonaan irti päässeeseen ystävän. Kaarinan ja Jarin välit kiristyvät aina silloin tällöin, mutta Jari tietää, että hän voi soittaa Teijalle ja saada tukea siskonsa kanssa toimimiseen. Kaarina ajattelee, että hän ei kenties koskaan pääse kokonaan irti huumeista. Hän kuitenkin haluaa yrittää elää mahdollisimman hyvää elämää ja pitää yllä toivoa paremmasta huomisesta.

Apu vaikeassa elämäntilanteessa

Kaarinan vaikeudet

Apu vaikeassa elämäntilanteessa

Annin kasvain

Anni on 27-vuotias myyjä. Kolme kuukautta sitten hänen aivoistaan löydettiin kasvain, joka saatiin nopeasti leikattua.

Annilla on vahvat lääkitykset ja kuntoutusohjeet. Annia hoitava lääkäri on yhteydessä sosiaalitoimeen, koska hän on huolissaan potilaansa elämäntilanteesta.

Sosiaaliohjaaja Janne ja Anni tapaavat. Anni kertoo, että hän on riitautunut vanhempiensa kanssa ja muuttanut pääkaupunkiseudulle vuotta aikaisemmin eikä hänellä ole ketään tukemassa. Janne ehdottaa, että otettaisiin yhteyttä Annin vanhempiin ja käytäisiin tilannetta yhdessä läpi. Anni tarttuu ehdotukseen, ja vanhemmat kutsutaan seuraavaan tapaamiseen. Tapaaminen pidetään Annin kotona ja siinä sovitaan, miten vanhemmat voivat auttaa Annia kuntoutuksessa. Toisessa tapaamisessa paikalle pyydetään myös Annin lääkäri ja fysioterapeutti. Yhdessä mietitään, miten Annin arki saadaan mahdollisimman hyväksi.

Säännöllisiä tapaamisia jatketaan kuukauden välein. Keskustellaan Annin voinnista ja mietitään riittävä tuki kulloiseenkin tilanteeseen. Toipuminen edistyy hiljalleen.

Apu vaikeassa elämäntilanteessa

Ahmedin koti palaa

Neljä vuotta sitten Suomesta turvapaikan saaneen 41-vuotiaan Ahmedin koti on tuhoutunut kokonaan sähköviasta seuranneessa tulipalossa.

Hän joutui pakenemaan palavasta asunnosta yöllä ja nyt hän asuu väliaikaisesti kaverinsa Jounin luona.

Tulipalo tuhosi kaiken asunnon irtaimiston eikä Ahmedilla ollut kotivakuutusta. Ahmed ei ole saanut tulipalon jälkeen kunnolla nukuttua. Hän kuuli, että sosiaalitoimistosta voisi saada apua.

Miten sosiaalityö toimii?

- Järjestää tarvittaessa hätmajoituksen
- Auttaa uuden asunnon etsimisessä ja välttämättömien tavaroiden hankinnassa
- Saattaa terveydenhuollon piiriin

Miten uutta brändiä johdetaan?

Ehdotus seuraaviksi askeliksi

Helposti toteutettavat muutokset

1) Kartoitetaan muutostarpeet

- Tilat ja tukimateriaalit
- Työntekijöiden osaaminen*
- Viestintä asiakkaille ja yhteistyötahoille

2) Johdetaan systemaattisesti

- Muutos pienin askelin arjen työssä, esim. työparikäytännöt, toimitilojen sisustus
- Tuen priorisointi vaikuttavimpiin toimiin
- Johtajien ja työntekijöiden yhteiset oppimisyöpajat

*) erityisesti yhteistyötahojen koordinointi ja vuorovaikutustaidot

Rakenteelliset muutokset

1) Laaditaan muutossuunnitelma

- Keskeiset brändiä tukevat asiat jotka eivät helposti toteutettavissa**

2) Johdetaan systemaattisesti

- Tavoitteiden sisällyttäminen käynnissä oleviin ja käynnistyviin hankkeisiin
- Valikoiden uusien hankkeiden käynnistäminen
- Vaikuttaminen yhteistyötahoihin ja sidosryhmiin
- Johtajien ja työntekijöiden yhteiset oppimisyöpajat

***) esim. uusien toimitilojen hankkiminen tai sosiaalialan koulutus

Yhteinen kuntien muutossuunnitelma ja ohjausryhmä + liikkumavara toteutuksessa